

Оскар Уайльд.

САЛЬОМЕЯ.

Драма в однім акті.

ОСОБИ:

Ірод, тетрарх Юдеї.

Йоканаан, пророк.

Молодий Сириєць, капітан прибічної сторожі.

Тігеллін, молодий Римлянин.

Каппадонієць.

Нубієць.

Перший жовнір.

Другий жовнір.

Паж Іродіяди.

Жиди, Назареї і ині.

Невільник.

Нааман, кат.

Іродіяда, жінка тетрарха.

Сальомея, донька Іродіяди.

Невільниці Сальомеї.

В палаті Ірода. Велика плятформа, що притикає до гостинної салі. Де кілька жовнірів стоять оперті ліктями на балюстраду. На право йдуть широкі сходи; на ліво по заду стара цистерна з огорожею з зеленого бронзу. Місяць світить.

Молодий Сириєць: Яка гарна нині вечером княжна Сальомея!

Паж Іродіяди: Гляньте на місяць — місяць виглядає дуже дивно. Можна би подумати, що він жінчина, що виходить з могил. Він зовсім подібний до мертвої жінчини. Можна подумати, що він шукає чогось мертвого.

Молодий Сириєць: Виглядає справді дивно. Подібний до малої княжни, в жовтому серпанку, зі срібними ніжками. Він подібний до княжни, що має ноги як білі голубята. Подумавш, що він танцює.

Паж Іродіяди: Він подібний до мертвої жінки. Він сунеться дуже поволи.

(Крик у гостинній салі).

Перший жовнір: Який там крик! Що за дикі звіві там вивють?

Другий жовнір: Жиди; вони все так. Вони знов сварять ся за свою віру.

Перший жовнір: Чого вони сварять ся за свою віру?

Другий жовнір: Не знаю. Вони все так роблять... Приміром фарисеї впевняють, що єсть ангели, а Саддукеї кажуть, що нема ангелів.

Перший жовнір: А по мойому, се сьмішно сварити ся за такі річи.

Молодий Сириєць: Яка гарна сьогодні вечером княжна Сальомея!

Паж Іродіяди: Ти все дивиш ся на неї. Ти за багато дивиш ся на неї. Не треба дивити ся на людей таким способом; може стати ся щось страшне.

Молодий Сириєць: Вона дуже гарна нині вечером.

Перший жовнір: Тетрарх виглядає понуро.

Другий жовнір: Так, виглядає понуро.

Перший жовнір: Він на щось дивить ся.

Другий жовнір: Він на когось дивить ся.

Перший жовнір: На кого він дивить ся?

Другий жовнір: Не знаю.

Молодий Сириєць: Яка бліда княжна! Ще ніколи я не видів її такою блідою. Вона така, як образ білої рожі в срібнім зеркалі.

Паж Іродіяди: Ти не повинен дивити ся на неї. Та за багато дивиш ся на неї.

Перший жовнір: Іродіяда налила тетрархови чарку.

Каппадокієць: Чи се королева Іродіяда, ота, що має на голові чорну окрасу з перлами, а її волосє посипане синім пудром?

Перший жовнір: Так, то Іродіяда; се жінка тетрарха.

Другий жовнір: Тетрарх дуже любить вино. У нього три роди вина: одно з острова Самоса, пурпурове як плащ Цезара.

Каппадокієць: Я ніколи не видів Цезара.

Другий жовнір: Друге з міста Кипру, жовте як золото.

Каппадокієць: Я дуже люблю золото.

Другий жовнір: А третє вино з Сицилії. Те вино червоне як кров.

Нубієць: Боги мойого краю дуже люблять кров. Два рази в році приносимо їм у жертву хлопців і дівчат: пятьдесятє хлоп-

ців і сто дівчат. Та здаєть ся, що їм ніколи не досить, бо вони дуже сердиті на нас.

Каппадонієць : У моїм краю вже нема ніяких богів. Римляни повиганяли їх. Дехто каже, що вони повтікали в гори, та я не вірю тому. Три ночі провів я в горах шукаючи за ними — і не знайшов їх. Вкінці я кликав їх по їх імя, та вони не являли ся. Я гадаю, що вони померли.

Перший жовнір : Жиди молять ся до такого Бога, якого не можна видіти.

Каппадонієць : Того я не можу зрозуміти.

Перший жовнір : Вони взагалі вірять лише в такі річі, яких не можна видіти.

Каппадонієць : На мою думку се зовсім сьмішно.

Голос Йоканаана : По мні прийде ивнший, сильнійший від мене. Я не гідний розв'язати ремінця від його обуви. Коли він прийде, пустині загукають з радости, зацвітуть як лілії. Очи сліпих побачуть день, а вуха глухих поотвиряють ся... Новонароджений покладе свою руку на леговище зм'я та поведе львів за гриви.

Другий жовнір : Вели йому мовчати! Він усе говорить дурниці.

Перший жовнір : Та ні. Він сьвятий чоловік. І дуже лагідний. Кожного дня, коли даю йому їсти, він усе дякує.

Каппадонієць : Хто він?

Перший жовнір : Пророк.

Каппадонієць : Як зветь ся?

Перший жовнір : Йоканаан.

Каппадонієць : Відки взяв ся?

Перший жовнір : З пустині, де жив саранчею і диким медом. У нього була одіж з верблюдової шерсти, а на своїх бедрах носив шкіряний пояс. Його вигляд був дуже дикий. За ним ходила велика юрба; у нього були навіть ученики.

Каппадонієць : Про що він говорить?

Перший жовнір : Хто його знає! Деколи говорить таке, що аж нам страшно, але зрозуміти його годі.

Каппадонієць : Можна його видіти?

Перший жовнір : Ні. Тетрарх не дозволяє.

Молодий Сириєць : Княжна закрила своє лице вахлярем. Її малі, білі руки тріпочуть ся, як голуби, що летять до своїх голуб-

ників. Вони подібні до білих метеликів. Зовсім подібні до білих метеликів.

Паж Іродіяди: Що тобі до того? Чого ти дивишся на неї? Ти не повинен дивитися на неї... Може стати щось страшне.

Каппадонієць: (показуючи на цистерну) Яка дивна вязниця!

Другий жовнір: Це стара цистерна.

Каппадонієць: Стара цистерна! Там мусить бути дуже нездорово!

Другий жовнір: О, ні! От брат тетрарха, його старший брат, перший муж королеви Іродіяди, сидів там у вязниці дванацять літ! І не згиб від того. Вкінці мусіли задусити його.

Каппадонієць: Задусити? Хто-ж посмів зробити це?

Другий жовнір: (вказуючи на ката, здорового Неґра) Отой там, Наамап.

Каппадонієць: І він не боявся?

Другий жовнір: Ні. Тетрарх післав йому перстінь.

Каппадонієць: Який перстінь?

Другий жовнір: Перстінь смерті. Тому він не боявся.

Каппадонієць: А проте це страшно задусити короля.

Перший жовнір: Чого? Королі також мають тільки одну шийку, як інші люди.

Каппадонієць: На мою думку страшно.

Молодий Сириєць: Тепер княжна встає! Виходить із за стола. Виглядає немов би дуже збудилася! Ах! Вона йде сюди! Так, вона йде до нас. Яка вона бліда — ще ніколи я не видів її такою блідою.

Паж Іродіяди: Не дивися на неї. Прошу тебе, не дивися на неї!

Молодий Сириєць: Вона така, як голубка, що заблукала... Вона як нарцис, що хилється від вітру... Вона подібна до срібної цвітки.

(Сальомея входить).

Сальомея: Не можу сидіти. Годі сидіти! Чого тетрарх дивиться все на мене зпід кліпаючих повік своїми кертичими очима?... Це дивно, що муж моєї матери так дивиться на мене. Я знаю, що це значить... справді — та — знаю це добре!

Молодий Сириєць: Ви покинули бенкет, княжно?

Сальомея: Як тут свіжо! Тут нарешті можу відітхнути! Там у салі самі Жиди з Єрусалима, що одні одних рвуть на кусні

за свої сьмішні звичаї. Там самі варвари, що раз-у-рав пють та виливають вино на підлогу, і Греки зі Смирни з помальованими очима та нарум'яненими лицами, з кучерявим, руркованим волоссям, і мовчазливі, хитрі Єгиптяни з довгими ніхтами, в бурих плащах, та Римляни, брутальні й неотесані, що кленуться за кожним словом. Вони прості гільтаї, а поводяться так, наче-б були з найвисшої шляхти.

Молодий Сириець: Може зволите сісти, княжно?

Паж Іродіяди: Чого говориш до неї? Чого дивишся на неї? Ой, станеться щось страшенне!

Сальомея: Як то любо дивитися на місяць! Він подібний до малої монети. Можна сказати, що він мала, срібна цвітка! Він холодний і непорочний... той місяць певно непорочний — у нього краса непорочна. — — — Так, він непорочний. Він не 'сплямлений. Його ніхто ніколи не діткнувся, так як усіх інших богів.

Голос Йоканаана: Прийшов Господь! Син чоловічий прийшов! Кентаври поховалися в ріках, а Сирени покинули ріки і криються в лісах під листям.

Сальомея: Хто там кричить?

Другий жовнір: Пророк, княжно.

Сальомея: Ах! Пророк. Той, котрого боїть ся тетрарх?

Другий жовнір: Ми про се не знаємо, княжно. Се пророк Йоканаан.

Молодий Сириець: Чи хочете, княжно, щоб я післав по вашу лєктику? Погода в саду дуже гарна.

Сальомея: Він говорить страшні річі про мою маму, не правда?

Другий жовнір: Ми нічого не розуміємо, що він каже, княжно.

Сальомея: Так, він говорить про неї страшні річі.

Перший невільник: (входячи) Княжно, тетрарх просить вас вернути на бенкет.

Сальомея: Я не верну.

Молодий Сириець: Простіть, княжно, та коли ви не вернете, то з того може вийти лихо.

Сальомея: Чи сей пророк уже старий?

Молодий Сириець: Княжно, було-б лїпше вернути. Позвольте мені провести вас.

Сальомея: Пророк... чи він старий?

Перший жовнір: Ні, княжно, він ще зовсім молодий чоловік.

Другий жовнір: Не знати. Дехто каже, що то Ілія.

Сальомея: А се хто такий Ілія?

Другий жовнір: Давнійший пророк сего краю, княжно.

Невільник: Яку відповідь маю принести тетрархови від княжни?

Голос Йоканаана: Не радуї ся, краю Палестино, будім-то вломана палиця того, що бив тебе. Бо повстане василиск, виплеканий з насія гадюк, і його плід пожре пташенят.

Сальомея: Який дивний голос! Я хотіла би поговорити з ним.

Перший жовнір: Не можна, княжно.

Сальомея: Я хочу.

Молодий Сириець: В самій річі княжно, було-б ліпше знов вернути на бенкет.

Сальомея: Виведи сюди пророка!

Перший жовнір: Ми не сьміємо, княжно.

Сальомея: (приступає до криниці і дивить ся до середини) Як там темно в низу! Мусить бути страшно сидіти в такій чорній ямі. Се-ж настоящий гріб... (До жовнірів). Чи ви мене не зрозуміли? Випустіть пророка. Хочу побачити його.

Другий жовнір: Прошу вас, княжно, не вимагайте того від нас!

Сальомея: Велите мені чекати?

Перший жовнір: Княжно, наше житє належить до вас, та ми не можемо зробити сего, чого ви домагаєте ся... І не до нас повинні ви звернути ся в тім ділі.

Сальомея: (оглядаючи молодого Сирийця) Ах!

Паж Іродіяди: Ой! Що то буде? Я певний, що станеть ся щось страшне.

Сальомея: (приближаючи ся до молодого Сирийця): Ви, Нарработе, зробіте се для мене. Я вам усе була прихильна. Ви зробіте се для мене. Я хочу тільки подивити ся на нього, на того дивовижного пророка. Про нього стільки наоповідали. Я чула, як тетрарх часто говорив про нього. Думаю, що він боїть ся його... Та й ви, Нарработе, також боїте ся його?

Молодий Сириець: Я, княжно, не бою ся його, я нікого не бою ся. Тільки тетрарх виразно заборонив, щоб ніхто не важив ся піднести накривку криниці.

Сальомея: Ви зробите се для мене, Нарработе, а завтра, коли в своїй лектиці буду переходити попід браму коло продавців ідолів, то кину вам маленьку квітку, малесеньку зелену квітку.

Молодий Сириєць: Княжно, я не можу, не можу.

Сальомея: (весьміхаючи ся) Ви, Нарработе, зробите се для мене. Самі знаєте, що зробите се для мене. А завтра, коли в своїй лектиці буду переходити через міст коло продавців ідолів, то подивлю ся на вас крізь мусліновий серпанок. Я зирну на вас, Нарработе, а може й усміхну ся до вас. Гляньте на мене, Нарработе! Ах! Ви добре знаєте, що зробите все те, чого жадаю від вас. Ви добре знаєте се, правда? Знаю се напевно.

Молодий Сириєць: (дає знак третьому жовнірови) Виведи сюди пророка... Княжна Сальомея хоче видіти його.

Сальомея: Ах!

Паж Іродіяди: Ой! Як дивно виглядає місяць. Можна-б подумати, що се рука мерця, що хоче накинути на себе мертвецьке покривало.

Молодий Сириєць: Він виглядає дуже дивно. Можна-б подумати, що се княжна з янтаровими очима. Крізь муслінові хмари весьміхаєть ся він як маленька княжна.

(Пророк виходить із криниці. Сальомея дивить ся на нього і подаєть ся назад).

Йоканаан: Де той, що його чарка вже повна огиди? Де він, що вмре колись перед цілим народом у срібній хвостатій мантії? Прикличте його сюди, щоб почув голос того, якого клич розлягав ся по пустинях і в королівських палатах.

Сальомея: Про кого він говорить?

Молодий Сириєць: Того ніколи не знаємо, княжно.

Йоканаан: Де та, що виділа на стіні образи мужів, образи Халдейців намальованих фарбами, що віддавала ся похотям своїх очей і висилала послів до Халдеї?

Сальомея: Він говорить про мою матір.

Молодий Сириєць: О, ні, княжно.

Сальомея: Так, він говорить про мою матір.

Йоканаан: Де та, що віддавала ся ассирийським полководцям, що носять пояси на бедрах і різнобарвні корони на головах? Де та, що віддавала ся молодцям із Єгипту, що вдягнені в лянні хитони й гіякинтові нашійники, носять щити з золота і шоломи зі срібла і мають тіла велетнів? Нехай устане з ложа роскоши, з ложа

кровосумішки, щоб зрозуміла слова того, що рівняє шлях Господній, щоб могла каяти ся своїх гріхів. Та хоч би й не хотіла каяти ся і тривала в своїх огидах, то все таки нехай прийде сюди, бо вже Господь тримає бич у руках.

Сальомея: Ох, страшно, страшно!

Молодий Сириець: Не стійте тут, княжно, прошу вас.

Сальомея: Його очи найстрашнійші. Вони немов чорні діри пропалені смолоскипами в тирських килимі. Вони немов чорні ями, де живуть дракони, мов чорні печери Єгипту, де живуть потвори. Вони немов чорні озера, якими ворують фантастичні місяці... Чи думаєте, що він буде говорити ще дальше?

Молодий Сириець: Не лишайте ся тут, княжно! Благаю вас.

Сальомея: Який він худий! Він подібний до стрункої статуї зі слонової кости. Його можна взяти за образ зі срібла. Я певна, що він так само непорочний як місяць. Адже-ж він подібний до місячного проміння, до проміння зі срібла. Його тіло мусить бути вовсім зимне, як слонова кість. Я хотіла-б подивити ся на нього з близька.

Молодий Сириець: Ні, ні, княжно!

Сальомея: Мушу подивити ся на нього з близька.

Молодий Сириець: Княжно! княжно!

Йоканаан: Хто та жінка, що дивить ся на мене? Я не хочу, щоб вона дивила ся на мене. Чого вона дивить ся на мене своїми золотими очома з під блискучих повік? Я не знаю, хто вона. Я не хочу знати. Кажіть, хай іде собі. З нею не хочу говорити.

Сальомея: Я Сальомея, дочка Іродіяди, княжна Юдеї.

Йоканаан: Геть, дочко Вавилону! Не приближай ся до вибранця Господнього! Твоя мати наповнила землю злочинами і крик її гріхів дійшов аж до божого слуху.

Сальомея: Говори дальше, Йоканаане! Твій голос опяняє мене.

Молодий Сириець: Княжно! княжно! княжно!

Сальомея: Ох, говори дальше. Говори дальше, Йоканаане, і скажи мені, що маю робити.

Йоканаан: Не приближай ся до мене, дочко Содоми, але закрий своє лице серпанком і посип попелом свою голову та тікай у пустиню шукати Сина чоловічого.

Сальомея: Хто се той Син чоловічий? Чи він такий гарний, як ти, Йоканаане?

Йонанаан: Геть! Геть! Я чую розмаху крил ангелів смерті в палаті.

Молодий Сириєць: Княжно, благаю вас, вертайте назад.

Йоканаан: Ти ангеле Бога, мого Господа, що робиш тут зі своїм мечем? Чого шукаєш тут у тій розпусній палаті?... День того, що має вмерти в срібній хвостатій мантиї, ще не прийшов.

Сальомея: Йоканаане!

Йоканаане: Хто кличе?

Сальомея: Йоканаане! Я закохала ся в твоєму тілі. Твоє тіло біле, як полева лілія, якої не диткнув ся ще косар. Твоє тіло біле, як сніг, що лежить на горах Юдеї і спливає в нив у долини. Рожі в саду арабської цариці не такі білі, як твоє тіло. Ані рожі в саду арабської цариці, в запашному саду арабської цариці, ані стопи сучерків, що дрібочуть по листях, ані груди місяця, коли лежить на лоні моря... Нема нічого на світі так білого, як твоє тіло. Позволь мені диткнути ся твого тіла.

Йоканаан: Геть, дочко Вавилону! Через жінку прийшло зло на світ! Не говори до мене. Не хочу слухати тебе. Я слухаю тільки слів мого Бога, мого Господа.

Сальомея: Твоє тіло гідке. Воно подібне до тіла прокаженого. Воно подібне до побіленої стіни, де живуть гадюки, до побіленої стіни, де скорпіони поклали собі гнізда. Воно наче побілений гріб, де лежить погань. Воно страшне, воно страшне, твоє тіло... Але в твоєму волоссю, Йоканаане, я закохала ся, твоє волосся як виноград, як той темний виноград, що висить на лозах Едому в краю Едомлян. Твоє волосся як кедри Ливану, що подають тіль лвам і розбійникам, коли вони скривають ся в день. Довгі чорні ночі, коли місяць не світить а зорям лячно, не такі чорні. Тиша, що сидить у лісах, не така чорна. Ніщо в світі не таке чорне, як твоє волосся... Позволь мені диткнути ся твого волосся.

Йоканаан: Геть, дочко Содоми! Не дотикай ся мене! Не вільно дотикати ся святині мого Бога, мого Господа.

Сальомея: Твоє волосся страшне. Воно стрепіхате від бруду й пороху. Можна-б узяти його за тернову корону, натиснену на твою голову. Можна-б узяти його за жмут чорних гадюк, яким обкручено твою шию. Не люблю твого волосся... В твоїх устах я закохала ся, Йоканаане. Твої уста як пурпуровий поясок на вежі зі слонової кости. Вони як гранатове яблуко, рв'ятяте ножем зі слонової кости. Гранатові цвіти, що ростуть у садах Тиру і черво-

ніщі від рож, усе таки не такі червоні. Червоні фанфари труб, що звіщають прихід королів а ворогам наганяють страху, не такі червоні. Твої уста червоніщі від ніг тих, що толочуть вино в тискарні. Вони червоніщі від ніг голубів, що живуть у храмах і яких годують жерці. Вони червоніщі від ніг чоловіка, що приходить із ліса, де вбив льва і бачив золотистих тигрів. Твої уста — коралева гадука, яку знайшли рибаки в потемках моря і призначили для королів!... Вони як киновар, що його Моавці знаходять у копальнях Моава і який від них купують королі. Вони як лук короля Персів, що помальований киноваром і має роги з коралів. Ніщо в світі не таке чорвоне, як твої уста... позволь мені поцілувати твої уста.

Йоканаан: Ніколи! дочко Вавилону! Дочко Содоми! Ніколи!

Сальомея: Я поцілую твої уста, Йоканаане. Я поцілую твої уста.

Молодий Сириєць: Княжно, княжно, міртова китице, голубко над усіх голубів, не дивіть ся на того чоловіка, не дивіть ся на нього! Не говоріть йому таких слів! Я не можу знести сього... Княжно, княжно, не говоріть йому таких річий!

Сальомея: Я поцілую твої уста, Йоканаане.

Молодий Сириєць: Ах!

(Він убиває себе і паде між Сальомеєю й Йоканааном).

Паж Іродіади: Молодий Сириєць убив себе! Молодий капітан убив себе! Той, що був моїм приятелем, убив себе! Я подарував йому малу скринку пахощів і золоті ковтки, а тепер він убив себе! Ах, хиба-ж я не говорив наперед, що станеть ся щось страшенне?... Я сам напрозорчив се і воно стало ся! Я добре знав, що місяць шукає мерця. Ах, чому-ж я не заховав його перед місяцем? Коли-б я був сховав його в якій печері, то місяць не був би побачив його.

Перший жовнір: Княжно, отсе вбив себе молодий капітан.

Сальомея: Дай, нехай поцілую твої уста, Йоканаане!

Йоканаан: Чи тобі не страшно, дочко Іродіади? Хиба-ж не говорив я тобі, що чув у палаті лопіт крил ангела смерті і хиба-ж ангел не прийшов?

Сальомея: Дай поцілувати твої уста.

Йоканаан: Дочко чужолства, лиш один чоловік міг би спасти тебе. Се той, про якого я мовив. Він сидить на човні на мори Галилейськiм і промовляє до своїх учеників. Впадь на коліна на

бережі моря і клич його по імя. Коли прийде до тебе — а він приходять до кожного, хто його кличе, — тоді припадь до його ніг і проси прощі за свої гріхи.

Сальомея : Дай мені поцілувати твої уста!

Йоканаан : Будь проклята! Дочко матери кровосумішниці, будь проклята!

Сальомея : Я поцілую твої уста, Йоканаане!

Йоканаан : Не хочу дивити ся на тебе. Не буду дивити ся на тебе. Ти проклята, Сальомеє. Ти проклята.

(Входить у цистерну).

Сальомея : Я поцілую твої уста, Йоканаане, поцілую твої уста.

Перший жовнір : Мусимо спрятати трупа. Тетрарх не любить бачити трупів, крім трупів осіб, яких сам убив.

Паж Іродіяди : Він був мені брат, ближший від брата. Я дав йому малу скринку пахоців і перстень в ахату, який він усе носив на руці. Вечером ходили ми берегом ріки і попід мігдалові дерева, і він оповідав мені про свій родинний край. Говорив усе дуже стиха. Звук його голосу був подібний до звуку флета, на яким хтось грає. Також любив приглядати ся собі в ріці; я часто докоряв йому за се.

Другий жовнір : Твоя правда, мусимо сховати трупа; тетрарх не повинен видіти його.

Перший жовнір : Тетрарх не прийде сюди. Він ніколи не приходять на терас; він занадто боїть ся пророка

(Ірод, Іродіяда і цілий двір входять).

Ірод : Де Сальомея? Де княжна? Чому вона не вернула на бенкет, як я їй казав? Ах! Вона тут!

Іродіяда : Ви не повинні дивити ся на неї. Ви раз у раз дивите ся на неї.

Ірод : Місяць дуже дивний нині вечером. Не правда, місяць виглядає дуже дивно? Подумаєш, що він істерична жінка; істерична жінка, що всюди шукає любовників. І він голий, зовсім голий. Хмари хочуть одіти його, а він не хоче. Він показуєть ся на небі зовсім голий. Заточуєть ся поміж хмарами, як п'яна жінка.. Певно шукає любовників.. Не правда, він заточуєть ся як п'яна жінка? Він подібний до істеричної жінки; хиба-ж не так?

Іродіяда : Ні. Місяць подібний тільки до місяця і ні до чого иньшого. Вертаймо, тут вам нічого шукати.

Ірод: Лишу ся тут! Манасе, поклади килими ось тут. За-світїть смолоскипи. Принесїть сюди столи ві слонової кости, сюди столи з яспісу. Тут повітре сьвіже. Я дальше буду пити вино в моїм гїстьми. Послам Цезара треба віддати всяку почесть.

Іродіяда: То задля них ви лишаєте ся тут?

Ірод: Так; тут воздух покріпляє. Ходи, Іродіядо, наші гостї чекають на нас. Ах! Я поховзнув ся! Я поховзнув ся на крови! То злий знак, то дуже злий знак. Відки тут кров?... А сей труп? Іощо тут сей труп? Чи гадаєте, що я такий, як король Єгипту, що не пропустить ніколи бенкету, щоб не показати своїм гостям трупа? Що він за один? Я не хочу дивити ся на нього.

Перший жовнїр: То наш капітан, пане. То молодий Сирець, якого ви три дни тому іменували нашим капітаном.

Ірод: Я не велїв убити його.

Другий жовнїр: Він сам убив ся, пане.

Ірод: Через що? Я-ж прецінь іменував його капітаном.

Другий жовнїр: Не знаємо, пане. Та він сам убив себе.

Ірод: Се щось дивне. Я думав, що тільки римські філософи убивають себе самі. Не правда, Тігелліне; що філософи в Римі убивають себе самі?

Тігеллін: Дехто з них убиває себе сам, пане; се стоїки. Вони дуже неотесані люди; а передівсїм дуже сьмішні люди. По мойому дуже сьмішні.

Ірод: І по мойому. Се-ж сьмішно вбивати себе самого.

Тігеллін: З них у Римі дуже сьміють ся. Цїсар зложив на них сатиричний вірш. Його всюди деклямують.

Ірод: Ах! Він уложив на них сатиричний вірш? Цезар чудодїй; він усьо може зробити. Та все таки дивно, що молодий Сирець убив себе. Менї жаль. Менї дуже жаль. Бо він був гарний, він був навіть дуже гарний. Він мав такі тужливі очи. Пригадую собі, він тужно дивив ся па Сальомею. Справді, я замїтив, що він трохи загато дивив ся на неї.

Іродіяда: Бувають і инші, що загато дивлять ся на неї.

Ірод: Його батько був королем; я прогнав його з його царства. А його матір, що була королевою, зробили ви, Іродіядо, невільницею. Отже він був тут ніби гостем і через те я зробив його капітаном. Менї жаль, що він помер... Але чому-ж ви лишили тут трупа? Його треба забрати. Я не хочу дивити ся на нього. Забе-

ріль його геть. (Трупа забирають геть). Тут холодно, віє вітер. Правда, що віє вітер?

Іродіяда: Ні, вітер не віє.

Ірод: Отже ні; вітер віє... І в повітрі чую щось наче лопіт-крил, наче лопотанє величезних крил. Чи ви не чуєте?

Іродіяда: Я не чую нічого.

Ірод: Тепер я й сам уже не чую. Але я чув. То був безсумніву вітер; він утих. Та ні, тепер чую його знов. А ви не чуєте? Зовсім немов лопіт крил.

Іродіяда: Я вам кажу, що нема нічого. Ви хорі, ходімо назад.

Ірод: Я не хорий; то ваша дочка мабуть хора. Ваша дочка виглядає на дуже хору. Ще ніколи я не видів її такою блідою.

Іродіяда: Я говорила вам, ви не маєте дивити ся на неї.

Ірод: Подайте вина. (Приносять вино). Сальомее, ходи й напий ся трохи вина зі мною. Я маю тут вино дуже коштовне. Сам Цезар прислав мені його. Замочи в ньому твої дрібні червоні уста, а я відтак випю чарку.

Сальомея: Я не маю спраги, тетрарху.

Ірод: Чуєте, як вона відповідає мені, ваша дочка.

Іродіяда: По мойому вона має повне право. Чого ви все на неї дивите ся?

Ірод: Принесіть овочів. (Приносять овочі). Сальомее, ходи й покоштуй зі мною овочів. Я дуже люблю дивити ся, як ти своїми зубками кусаєш овочі. Вкуси тільки трохи ось тут сего овочу, а я відтак з'їм остаток.

Сальомея: Я не голодна.

Ірод (до Іродіяди): От бачите, як ви її виховали, вашу дочку.

Іродіяда: Моя дочка й я походимо з королівського роду! Що-ж до тебе, то твій батько пас верблюда! Крім того був він ще злодій.

Ірод: Брешеш!

Іродіяда: Ти добре знаєш, що се правда.

Ірод: Сальомее, сядь коло мене. Я дам тобі престол твоєї матери.

Сальомея: Я не втоплена, тетрарху.

Іродіяда: От видите, що вона думає про вас.

Ирод : Принесіть — чого то я хочу? Не знаю. Ах! прига-
дую собі.

Голос Йоканаана : Прийшов час! Що я віщував, те стало
ся, каже Господь наш Бог. Прийшов день, про який я говорив.

Иродіяда : Веліть йому мовчати. Я не хочу чути його голосу.
Сеї чоловік раз-у-раз лає мене.

Ирод : Він нічого не сказав на вас. Крім того він дуже ве-
ликий пророк.

Иродіяда : Я не вірю в пророків. Чи може хто сказати, що
стане ся? Ніхто не знає того. До того він усе зневажає мене. Та
я гадаю, що ви боїте ся його... Так, знаю, що ви боїте ся його.

Ирод : Я не бою ся його. Я не бою ся нікого.

Иродіяда : Так, ви боїте ся його. Коли не боїте ся його, то
чому не видасте його Жидам, які від шістьох місяців домагають
ся його?

Один Жид : Справді, пане, було-б ліпше видати його нам.

Ирод : Досить про те діло. Я вже дав вам відповідь. Не ви-
дам його вам. Він сьвятий чоловік; він чоловік, що видів Бога.

Жид : Се неможливе. Ніхто не видів Бога від часів Ілії;
він був останній, що видів Бога. В наших часах Бог не показуєть
ся і тому в краю стільки нещастя.

Другий Жид : Остаточо не відомо, чи пророк Ілія справді
видів Бога. То була радше тільки тїнь Бога, яку він видів.

Третій Жид : Бог не ховаєть ся ніколи. Він показуєть ся все
і в кожній річі. Він показуєть ся в добрім і в злім.

Четвертий Жид : Сего не слід казати; се дуже небезпечна
думка. Се думка, що походить із александрійської школи, де вчать
грецької філософії. Та Греки погани; вони навіть не обрізані.

Пятий Жид : Не можна знати, як робить Бог, його дороги
дуже таємні. Може те, що ми звемо злим, єсть добре, а те, що ми
звемо добрим, єсть зле. Того не можна знати. Треба тільки всьому
піддавати ся. Бог дуже сильний. Він побиває однаково слабих
і сильних. Він не має огляду ні на кого.

Перший Жид : Се правда. Бог страшний. Він побиває сильних
і слабих так як ровтовкають зерно в ступі. Та сеї чоловік не
бачив Бога. Ніхто від часів Ілії не бачив Бога.

Иродіяда : Веліть їм мовчати. Вони нудять мене.

Ирод : Але я чув поговірку, що Йоканаан сам єсть ваш про-
рок Ілія.

Жид: Се не може бути. Від часу пророка Ілії минуло більше як триста літ.

Ірод: А все-ж дехто каже, що він — пророк Ілія.

Назарєць: Я певний, що він — пророк Ілія.

Жид: Куди тобі! Він не єсть пророк Ілія.

Голос Йоканаана: Прийшов день, день Господній, і я чую на горах кроки того, що буде спасителем світа.

Ірод: Що се таке — спаситель світа?

Тігеллін: Се титул, який має Цезар.

Ірод: Але Цезар не прийде до Юдеї. Вчора дістав я листи з Риму. Про се мені не сказано нічого. Та ви, Тігелліне, ви, що були всю зиму в Римі, ви нічого не чули про се?

Тігеллін: Справді, пане, я не чув нічого про се. Я поясню тільки титул; се один із титулів Цезара.

Ірод: Цезар не може прийти сюди; він хорий на гостець у ногах. Оповідать, що в його ноги як у слона. І політичні причини не дозволяють. Хто покине Рим, утратить Рим. Він не прийде. Та кінець кінцем: Цезар — пан, коли схоче, то прийде. Але я не вірю, щоб він прийшов.

Перший Назарєць: Се не про Цезара, пане, говорив пророк.

Ірод: Не про Цезара?

Перший Назарєць: Ні, пане.

Ірод: А про кого-ж говорив?

Перший Назарєць: Про Мессію, що прийшов на світ.

Жид: Мессія не прийшов.

Перший Назарєць: Прийшов і робить усюди чуда.

Іродіяда: Ах! Ах! Чуда! Я не вірю в чуда. Я виділа їх надто багато. (До паж). Мій вахляр!

Перший Назарєць: Той чоловік робить дійсні чуда. Приміром підчас одного малого весіля, що відбувало ся в однім малім місті в Галилеї, в досить важнім місті, перемінив він воду на вино. Мені оповідали се люди, що були при тім. Відтак простим діткненем удоровив він двох прокажених, що сиділи перед брамою Капернаума.

Другий Назарєць: Ні, то були два сліпі, яких він удоровив у Капернаумі.

Перший Назарєць: Ні, то були прокажені. Та він удоровив також сліпих; його виділи на одній горі, як розмовляв з ангелами.

Саддукеєць : Нема ніяких ангелів.

Фарисей : Єсть ангели, але я не вірю, щоб той чоловік говорив з ними.

Перший Назарєць : Велика купа людей виділа його, як розмовляв з ангелами.

Саддукеєць : Не з ангелами.

Іродіяда : Як нетерпівлять мене ті люди! Вони дураки. Вони справдішні дураки. (До пажа). Ну! Мій вахляр? (Паж дає їх вахляр). Ви виглядаєте мов сновида. Ви не повинні бути сновидю. Сновиди хорі. (До пажа вахлярем).

Другий Назарєць : Відтак стало ся ще чудо на дочці Яіра.

Перший Назарєць : Так, се зовсім певне. Того не можна заперечити.

Іродіяда : Ті люди подуріли. Вони за багато дивили ся на місяць. Веліть їм мовчати.

Ірод : Що-ж се було за чудо на дочці Яіра?

Перший Назарєць : Дочка Яіра була вмерла. Він знов оживив її.

Ірод : Він оживляє мерців?

Перший Назарєць : Так, пане. Він оживляє мерців.

Ірод : Я не хочу, щоб він робив се. Закажую йому робити се. Не позволяю оживляти мерців. Треба знайти того чоловіка і переказати йому, що я не позволяю йому оживляти мерців. Де тепер той чоловік?

Другий Назарєць : Пане, він усюди, але знайти його дуже трудно.

Перший Назарєць : Кажуть, що він тепер в Самарії.

Жид : З того можна видіти, що він не Мессія, коли він у Самарії. До Самаритян не прийде Мессія. Самаритяне прокляті. Вони ніколи не приносять жертв до храма.

Другий Назарєць : Перед кількома днями він покинув Самарію. Я гадаю, що він тепер у околиці Єрусалима.

Перший Назарєць : О, ні, там його нема. Я саме приходжу з Єрусалима. Від двох місяців не чути про нього нічого.

Ірод : Байдуже про се; та все таки треба його знайти і сказати йому від мене: я не позволяю, щоб він оживляв мерців. Замінити воду па вино, уздоровлювати прокажених і сліпих, усьо те нехай собі робить, як хоче. Мені дійсно здаєть ся, що уздоровлю-

ване прокажених добре діло. Але я не дозволяю йому оживляти мерців... Було-б страшно, коли-б мерці почали вставати.

Голос Йоканаана: Ах! Огидниця! Нешта! Ах! Дочка Вавилону з очима зі золота під блискучими віями! Так говорить Господь, наш Бог: випустіть на неї тлум людей; нехай народ бере каміне й укаменує її!

Іродіяда: Закажіть йому, нехай мовчить!

Голос Йоканаана: Нехай полководці пробють її мечами, нехай роздавлять її щитами.

Іродіяда: Се справді погань.

Голос Йоканаана: Так, я знівечу злочини землі, щоб усі жінки навчили ся не наслідувати огидні діла тої жінки.

Іродіяда: Чи чуєте, що він говорить проти мене? Ви стерпите, щоб зневажувано вашу жінку?

Ірод: Адже-ж він не назвав вашого імени.

Іродіяда: І що з того? Ви добре знаєте, що се він мене ганьбить. А я ваша жінка, не правда?

Ірод: Так, дорога й шановна Іродіядо, ви моя жінка, а перед тим ви були жінкою мого брата.

Іродіяда: Се-ж ви вирвали мене з його обіймів.

Ірод: Справді, я був сильнійший; та не говорім про се. Я не хочу говорити про се. Тому пророк говорив страшні слова. Може через се станеть ся нещастє. Не говорім більше про се... Високородна Іродіядо, ми забуваємо своїх гостей. Налий мені, моє кохане! Налийте знов тепер вина в великі срібні чарки і в великі чарки зі скла. П'ю на здоровлє Цезара. Тут маємо Римлян, треба випити на здоровлє Цезара.

Всі: Цезар! Цезар!

Ірод: Ви не вважаєте, яка бліда ваша дочка?

Іродіяда: Що вам до того, чи вона бліда, чи ні?

Ірод: Ніколи я не бачив її такою блідою.

Іродіяда: Вам не слід дивити ся на неї.

Голос Йоканаана: В той день сонце почорніє як покутна волосяниця, а місяць стане як кров, а звізди будуть падати на землю як недозрілі фіґи, що падуть із смоковниці, а царі земні почувуть страх.

Іродіяда: Га! Га! Хотіла-б я видіти той день, про який він говорить, у яким місяць стане як кров, а звізди будуть падати на землю як недозрілі фіґи! Той пророк говорить як лянний... але я не

можу знести звука його голосу; його голос наповняє мене обридженем. Веліть йому замовчати.

Ірод: Та ні! Я там не розумію, що він говорить, та се може який знак.

Іродіяда: Я не вірю в знаки. Він говорить як п'яний.

Ірод: Може він п'яний — тільки вином божим.

Іродіяда: Що то за вино, те боже вино? З яких винниць походить воно? В якій тискарні можна його знайти?

Ірод: (від сеї хвилі раз-у-раз дивлячи ся на Сальомею) Тігелліне, коли ви були останнього разу в Римі, чи говорив цісар в вами про —

Тігеллін: Про що, пане?

Ірод: Про що? Я щось хотів запитати вас, правда? Та ось забув, що хотів знати.

Іродіяда: Ви знов дивите ся на мою дочку. Ви не повинні дивити ся на неї. Я вже казала вам се.

Ірод: Ви нічого иншого й не кажете.

Іродіяда: І ще раз кажу.

Ірод: А відновлене храма, про яке так багато було бесіди? Чи вийде що в того? Правда, кажуть, що заслона Св'ятая св'ятих пропала?

Іродіяда: Ви самі забрали її. Ви говорите й самі не знаєте що. Я не хочу більше бути тут. Ходімо навад.

Ірод: Потанцюй мені, Сальомеє.

Сальомея: Не маю охоти танцювати, тетрарху.

Ірод: Сальомеє, дочко Іродіяди, потанцюй мені.

Іродіяда: Дай їй спокій.

Ірод: Наказую тобі танцювати, Сальомеє.

Сальомея: Не буду танцювати, тетрарху.

Іродіяда: (сьміє ся) Ось і видите, як вона слухає вас!

Ірод: Що мені до того, чи вона танцюватиме, чи ні? Мені всьо одно; нині вечером я щасливий. Я дуже щасливий. Ще ніколи я не був такий щасливий.

Перший жовнір: Тетрарх виглядає понуро. Не правда, він виглядає понуро?

Другий жовнір: Так, він виглядає понуро.

Ірод: Чому-ж мені не бути щасливим? Цевар, пан св'їта, пан усього, любить мене дуже. Він власне прислав мені дорогоцінні дарунки. Також прирік мені, що покличе до Риму короля

Каппадокії, мого ворога. Може велить його в Римі розпяти на хресті. Він же Цезар, він може все зробити, що хоче. Бо він пан. Тому видите, що я маю право бути щасливим, і справді я щасливий. Ще ніколи я не був такий щасливий. Ніхто на світі не може заколотити моєї приємності.

Голос Йоканаана: Він буде сидіти на своїм престолі, буде вдягнений у пурпур і скарлат. У своїй руці держати-ме золоту посуду повну свого богохульства. Але ангел убіє його; його розточуть хробаки.

Іродіяда: Чуєте, що він говорить про вас. Каже, що вас розточуть хробаки.

Ірод: Він не говорить про мене. Він ніколи не говорить проти мене. Він говорить про короля Каппадокії, мого ворога. Се його розточуть хробаки. Ніколи пророк не говорив проти мене, хіба що я згрішив, коли взяв собі за жінку подругу мого брата. Може й має він рацію. Бо справді, ви неплодні.

Іродіяда: Я неплодна, я? І ви говорите се, ви, що раз-у-раз дивите ся на мою дочку, ви, що хочете її наклонити, щоб танцювала для вашої приємності! Се безглузде говорити такі речі. Адже-ж я мала вже дитину. Ви доси ніколи не придбали дитини, навіть в жадною в ваших невірниць. Ви неплодні, не я!

Ірод: Мовчіть! Я кажу, що ви неплодні. Ви не дали мені ні одної дитини, а пророк каже, що наше подружжє, то не правдиве подружжє; він називає його кровосумішним іодружжєм, подружжєм, що накоїть нещастя.. Бою ся, що він каже правду; я навіть певний, що його правда. Та тепер не час про се говорити; в тій хвилі хочу бути щасливим. Я й щасливий; я дуже щасливий; нема нічого, чого-б не доставало мені.

Іродіяда: Дуже мене тішить, що ви нині вечером у такім добрім гуморі. Се в вас не часто буває. Але вже пізно; вертаймо до дому. Не забувайте, що всі ми зі сходом сонця хочемо йти на лови. Адже-ж послам Цезара треба віддати всяку почесь, не правда-ж?

Другий мовнір: Як понуро виглядає тетрарх!

Перший жовнір: Так, виглядає понуро.

Ірод: Сальомее, Сальомее, потанцюй для мене. Прошу тебе, потанцюй для мене. Я нині вечером сумний. Так, я нині вечером дуже сумний. Коли я виходив сюди, то поховзнув ся на кров. Що за злий знак! Надто чув я — я певний, що чув — допіт крил

у повітрі, лопіт велитенських крил. Я не знаю, що се може значити... Я нині вечером сумний; тому потанцюй для мене, Сальомеє, прошу тебе. Коли потанцюєш для мене, то можеш жадати від мене, чого хочеш, я дам тобі. Так, потанцюй для мене, Сальомеє, а я дам тобі всьо, чого хочеш, хоч би половину мого царства.

Сальомея (встаючи): Хочете, тетрарху, дати мені всьо, чого жагадаю від вас?

Іродіяда: Не танцюй, моя доню.

Ірод: Усьо, хоч би й половину мого царства.

Сальомея: Присягнете на се, тетрарху?

Ірод: Присягаю на се, Сальомеє.

Іродіяда: Моя доню, не танцюй.

Сальомея: Чим кленете ся, тетрарху?

Ірод: Моїм житєм, моєю короною, моїми богами! Всьо, чого жагадаєш, дам тобі, хоч би половину мого царства, коли тільки потанцюєш для мене. Ах! Сальомеє, Сальомеє, потанцюй для мене!

Сальомея: Ви поклялись мені, тетрарху.

Ірод: Шокляв ся, Сальомеє.

Сальомея: Всьо, чого жагадаю від вас, хоч би й половину вашого царства?

Іродіяда: Не танцюй, моя доню.

Ірод: Хоч би й половину мого царства. Царицею буде тобі дуже до лица, коли захочеш жагалати половину мого царства. Правда, царицею буде їй дуже до лица?... Ах! Тут холодно! Тут тягне дуже холодний вітер, чую його! Чому я чую в повітрі лопіт крил? Ах! Можна-б подумати, що якийсь птах, якийсь великий чорний птах кружляє понад терасою. І чому я не хочу бачити його, того птаха? Лопіт його крил страшний. Вітер від розмахів його крил страшний; то зимний вітер... Та ні, він зовсім не зимний; навпаки, він дуже теплий. Він занадто теплий. Я душу ся. Лийте воду на мої руки; дайте мені їсти свігу. Здійміть з мене плащ. Живо, живо, здійміть з мене плащ... Ні, лишть його. Сей вінець болить мене, сей рожевий вінець. Здасть ся, немов ті цвіти огняні. Вони опалили моє чоло. (Зриває вінець з голови і кидає його на стіл). Ах! От і віддихаю! Які червоні ті листки! Їх можна-б на сукині взяти за кроваві плями. Се нічого. Не треба-ж у всьому, що бачимо, шукати символів. Так то би й жити не можна. Було-б краще сказати, що кроваві плями так само гарні, як листки рожі. Було б краще так сказати... Та не говорімо більше про се. Тепер

я щасливий; я дуже щасливий. Я-ж маю право бути щасливим, неправда? Ваша дочка танцювати-ме для мене. Потанцюєш для мене, Сальомея? Ти обіцяла ся танцювати для мене.

Іродіяда: Я не хочу, щоб вона танцювала.

Сальомея: Потанцюю для вас, тетрарху.

Ірод: Чуєте, що каже ваша дочка. Вона потанцює для мене. Дуже се гарно, Сальомея, що потанцюєш для мене! А коли відтак перетанцюєш, то не забудь зажадати від мене всього, чого хочеш. Всього, чого хочеш, дам тобі, хоч би й половину мого царства. Я присяг на се, не правда?

Сальомея: Ви присягли на се, тетрарху.

Ірод: І я ніколи не зломив свого слова. Я не з тих, що ломлять своє слово. Я не можу брехати; я невірник свого слова, а моє слово — слово короля. Король Каппадокії все бреше, та він не правдивий король. Він боягув. Він також винен мені гроші, яких не хоче заплатити. Навіть моїх послів він образив; наговорив їм дуже образливих річий. Та Цезар велить розпняти його, коли він прийде до Риму; я твердо вірю, що Цезар велить розпняти його. Як ні, то він згине розточений хробаками; пророк заповів се. Ну! Сальомея, чого ще чекаєш?

Сальомея: Чекаю тільки, щоб мої невірницї принесли мені пахощі і сім серпанків, та зняли сандали з моїх ніг. (Невірницї приносять пахощі і сім серпанків і здимають Сальомеї сандали).

Ірод: Ах! Ти будеш танцювати босими ногами! Се добре! Се добре! Твої ніжки будуть як білі голубки; вони будуть подібні до білих квіток, що танцюють на дереві... Ах, ні; вона буде танцювати на крові, бо на землі розілляна кров! Я не хочу, щоб вона танцювала на крові. Се був би дуже злий знак.

Іродіяда: Що вам до того, чи вона танцює на крові? Ви вже досить в нїй набродили ся...

Ірод: Що мені до того? Ах! гляньте лише на місяць! Він почервонів. Почервонів як кров. Ах! Пророк заповів се; заповів, що місяць почервоніє як кров. Не правда, він заповів се? Ви чули се. Місяць почервонів як кров. Не бачите?

Іродіяда: Бачу добре, і звізди падають на діл, як недовзрілі фіги, не правда? А сонце почорвіло як чорна волосяниця, і царі земні почувають страх. Принаймні се видно; хоч раз у своїм житю сказав правду пророк. Царі земні почувають страх. Але ходімо до

дому; ви хорі. Ще скажуть у Римі, що ви вдуріли. Ходіть до дому, кажу вам.

Голос Йоканаана: Хто се той, що приходить з Вдому, що приходить з Бозри, в одіжі окрашеній пурпурою, що блискотить пишним убранєм, що ходить у всемогучій силі? Чом твоя одіж закрашена скарлатом?

Іродіяда: Ходімо геть. Голос того чоловіка до крайности бентежить мене. Не хочу, щоб моя дочка танцювала серед отаких його окриків. Не хочу, щоб вона танцювала під отакими вашими повірками. Одним словом, не хочу, щоб вона танцювала.

Ірод: Не вставай, жінко, царице, се тобі ні на що не здасть ся. Я не піду геть, доки вона не потанцює. Танцюй, Сальомеє, танцюй для мене.

Іродіяда: Не танцюй, моя доню.

Сальомея: Я готова, тетрарху.

(Сальомея танцює танець сімох серпанків).

Ірод: Ах! Чудово! Чудово! Дивіть, як вона танцює для мене, ваша дочка. Ходи до мене, Сальомеє! Ходи до мене, нехай тебе нагороджу. Ах! Я добре плачу танечницям; я їй тобі добре заплачу. Всього дам тобі, чого захочеш. Чого хочеш, скажи!

Сальомея: (клякаючи) Бажаю, щоб принесли мені потім на срібнім полумиску —

Ірод (сміючись): На срібнім полумиску? Так, певно, на срібнім полумиску. Вона ненаглядна, правда? Що-ж ти хочеш, щоб тобі принесли на срібнім полумиску, моя дорога й гарна Сальомеє? Ти найгарнійша зі всіх дівчат Юдеї! Що мають тобі принести на срібнім полумиску? Скажи мені. Будь воно що хоче, тобі принесуть усе. Мої скарби належать до тебе. Отже чого-ж тобі, Сальомеє?

Сальомея (встаючи): Голову Йоканаана.

Іродіяда: Ах! Се ти гарно сказала, моя доню.

Ірод: Ні, ні!

Іродіяда: Се ти гарно сказала, моя доню.

Ірод: Ні, ні, Сальомеє! Ти не жадаєш того. Не слухай твоєї матери. Вона все дає тобі злі ради, ти не повинна слухати її.

Сальомея: Я не слухаю моєї матери. Для своєї власної приємности жадаю голови Йоканаана на срібнім полумиску. Ви-ж присягли, Іроде. Не забувайте, ви присягли!

Ірод : Знаю! Я присяг на своїх богів; знаю се добре. Та я прошу тебе, Сальомеє, жадай від мене чого иньшого, половини мого царства, і я дам тобі її. Тільки не жадай від мене того, чого ти як раз тепер зажадала від мене.

Сальомея : Жадаю від вас голови Йоканаана.

Ірод : Ні, ні, не хочу.

Сальомея : Ви присягли, Іроде.

Іродіяда : Так, ви присягли. Кождий чув вас, ви-ж присягли перед усіми.

Ірод : Мовчіть! Не до вас говорю.

Іродіяда : Моя дочка має повне право жадати голови того чоловіка. Він обкидав мене зневагами, говорив на мене гидкі речі. Видко, як дуже вона любить свою матір. Не уступай, моя допю. Він присяг, він присяг.

Ірод : Мовчіть! Не говоріть до мене... Бач, Сальомеє, треба бути розумненькою, неправда? Неправда, треба бути розумненькою? Я ніколи не був суворим проти тебе; я все любив тебе... Може я за багато любив тебе. Се-ж страшно, се-ж жасно вимагати від мене такого. Властиво я не вірю, щоб се ти^я на правду жадала. Голова усіченого, се гидка річ, не правда? Панночка не повинна навіть дивити ся на таку річ. Яку приємність могло-б тобі справити се? Ніякісінької. Ні, ні! Ти не хочеш сього... Послухай мене хвилечку. Я маю смарагд, великий, круглий смарагд, який прислав мені коханець Цезара. Коли подивиш ся крізь той смарагд, то можеш видіти все, що діється в далекім віддаленю. Сам Цезар носить такий смарагд, коли йде до цирку. Та мій смарагд більший; я знаю, що він більший. Се найбільший смарагд у цілім світі. Ти рада би мати його, правда? Жадай його від мене, я дам його тобі.

Сальомея : Жадаю голови Йоканаана.

Ірод : Ти не слухаєш мене. Не слухаєш мене. Позволь мені вкінці промовити до тебе, Сальомеє.

Сальомея : Голови Йоканаана.

Ірод : Ні, ні, ти не хочеш її. Говориш се тільки тому, щоб мені завдати болю, за те, що я цілий вечір дивив ся на тебе. Ну, так, я дивив ся на тебе цілий вечір. Твоя краса мучила мене, твоя краса страшенно мучила мене і я дивив ся на тебе занадто багато. Та вже не буду більше робити сього. Не слід дивити ся ані на річи, ані на особи. Годить ся дивити ся на себе тільки в зер-

калі, бо зеркала показують нам тільки маски... Ах! Ах! Вина! Мене мучить спрага... Сальомеє, Сальомеє, будьмо собі добрі. Диви — що то я хотів сказати? Що то було? Ах! пригадую собі! — Сальомеє! Ні, ходи ближше до мене. Бою ся, що ти не чуєш моїх слів... Сальомеє, знаєш мої білі пави, мої гарні, білі пави, що про-хожають ся в саду між міртами та високими кипарисами. Їх дзюбки золоті, а зернятка, якими вони годують ся, також золоті, а їх ноги закрашені пурпурою. Коли вони кричать, паде дощ, а коли розви-вають хвости, то на небі показуєть ся місяць. Вони похожають пара за парю між кипарисами та темними міртами, і кожда має одного невільника, що пильнує її. Деколи вилітають понад дерева, а деколи відпочивають на мураві і коло ставів. У всьому світі нема другого царя, що мав би такі гарні птахи; Цезар не має та-ких гарних птахів. Ну, я дам тобі пятьдесят тих моїх пав. Вони все будуть ходити за тобою, а поміж ними ти будеш як місяць у великій білій хмарі... Я дам тобі їх усіх. Маю їх тільки сто, і в цілім світі нема царя, що мав би такі пави, як мої, а про те я дам тобі їх усіх. Тільки звільни мене з мого слова і не жадай більше від мене того, чого зажадала. (Випиває чарку вина).

Сальомея: Дайте мені голову Йоканаана.

Іродіяда: Ти добре сказала, моя доню! А ви, ви сьмішні з вашими павами.

Ірод: Мовчіть! Ви все кричите; кричите як хижа птиця! Не треба так кричати. Ваш голос ріже мене. Мовчіть, кажу вам! Сальомеє, надумай ся, що ти наробила. Може той чоловік при-ходить від Бога; він сьвятий чоловік. Палець божий доторкнув ся його. Бог говорив його устами страшні речі. В палаті, чи в пустині Бог усе коло нього... Принаймні се можливе. На певно не знати, та воно можливе, що Бог для нього і біля нього. Коли він умре, то на мене спаде нещастє. Бо він сказав, що того дня, коли він умре, на когось спаде нещастє. Під тим можна розуміти тільки мене. Пригадай собі, що я поховзнув ся на кров, коли ввійшов сюди. Відтак чув я лопіт крил у повітрі, лопіт велитенських крил. Се злі знаки. А певно були ще й иньні, лише що я не замітив їх. Ну! Сальомеє, чейже не хочеш, аби на мене впало нещастє? Не хочеш сього? Послухай мене дальше.

Сальомея: Дайте мені голову Йоканаана.

Ірод: Бачиш, ти не слухаєш мене. Та будь спокійна. Видиш, я зовсім спокійний. Послухай! Я заховав тут клейноти, яких навіть

твоя мати не бачила ніколи, клейноти дуже а дуже дивовижні. Маю нашійник із чотирьох рядів перел; можна-б узяти їх за місяці нанизані на срібному промію. Можна-б узяти їх за пятьдесят місяців, приятих на тоненьку золоту нитку. Одна цариця носила його на своїй шії зі слоневої кости. Коли будеш носити його, то будеш така гарна як та цариця. Маю два роди аметистів; один чорний як вино, другий червоний як вино помішане з водою. Маю жовті топази як очи тигрів і червоні топази як очи голубів, і зелені топази, як очи котів. Маю опалі, що світять ся полум'ям, а зовсім холодні, опалі, що настроюють душу сумовито, а перед нічю мінять ся. Маю онікси, подібні до зінки мертвої жінки. Маю селеніти, що змінюють ся при зміні місяця, а бліднуть, коли світить на них сонце. Маю сафіри завбільшки як яйця, а сині, як сині квіти. В них хвилює море, місяць ніколи не заколючує синіви їх хвиль. Маю хризоліти і берилі, маю хризопази і рубіни, маю сардонікси, гіякinti і халькидоніти, все це дам тобі, так, усе, а до того ще накуплю иньших річий. Індійський царь власне прислав мені чотири вахлярі з піря папуг, а нубійський царь одіж із піря струсів. Маю кришталь, на який жінки не можуть дивити ся, а молоді хлопці тільки тоді, коли їх вибють різками. В одній скриночці з перлової матиці маю три величні туркуси. Коли їх носити на чолі, то можна видіти річи, що не існують, а коли їх носити в руці, то можна жінкам відібрати плідність. Ті скарби дуже коштовні; їм нема ціни. Та й се ще не все. В одній скриночці з гебану маю дві янтарові чарки, подібні до золотих яблук. Коли який ворог налле до тих чарок отруї, то вони стануть як срібні яблука. В одній скриночці, викладаній янтаром, маю сандали обложені склом. Маю плащі спроваджені з краю Серійпців і нараменики висаджені карбункулами та карнеолями, що походять з міста Евфрату... Отже чого-ж хочеш, Сальомеє? Скажи мені, чого бажаєш, і я дам тобі се. Все тобі дам, чого забажаєш, тільки одного ні. Все тобі дам, що маю, крім сього одного житя. Дам тобі плащ первосвященника. Дам тобі заслону Св'ятая-Св'ятих.

Жиди: Ох! Ох!

Сальомея: Дай мені голову Йоканаана.

Ірод (паде на своє крісло): Хто дасть їй те, чого вона жадає? Вона справедлива дитина своєї матери. (Приближаєть ся перший жовнір. Іродіяда здійсмає перстень смерти з руки тетрарха і дає його жовнірови, який несе його зараз катови. Кат оглядає його затрі-

вожений). Хто забрав від мене перстін? На моїй правій руді був перстін. Хто випив моє вино? В моїй чарці було вино; вона була повна вина. Хтось випив його. Ох! Я сильно вірю, що комусь стане ся лихо. (Кат сходить до цистерни). Ах! Чого-ж я давав своє слово? Королі ніколи не повинні давати свого слова. Коли не дотримують його, страшно, а дотримують, так само страшно...

Іродіяда: Мені здаєть ся, що моя дочка зробила добре.

Ірод: Я певний, що прийде якесь лихо.

Сальомея: (Схиляєть ся над цистерною і надслухує). Не чути ані звука. Не чути нічого. Чому той чоловік не кричить? Ах, коли-б хто пробував убити мене, я кричала би, я боронила ся-б, я не стерпіла би того... Рубай, рубай, Наамане! Рубай, кажу тобі. Ні, нічого не чую; стоїть страшна мовчанка. Ах! Щось упало на землю. Я чула як щось упало. То був меч ката. Він лякаєть ся, той раб! Він випустив меч на землю. Не має відваги вбити його. Він страхопуд, той раб! Треба післати жовнірів. (Побачила пажа Іродіяди і говорить до нього). Ходи сюди, ти був приятелем того мерця, правда? Ну, ще не досить мерців. Скажи жовнірам, нехай зійдуть і принесуть мені те, чого я жадала, те, що прирік мені тетрарх, те, що мені належить ся. (Паж відступаєть ся назад; вона кличе жовнірів). Ходіть сюди, жовніри! Зійдіть до тої цистерни і принесіть мені сюди голову того чоловіка. (Жовніри подають ся в зад). Тетрарху, тетрарху, прикажіть своїм жовнірам! Тетрарху, тетрарху, прикажіть своїм жовнірам принести мені голову Йоканаана!

(З цистерни підносить ся велика, чорна рука, рука ката, держачи на срібнім полумиску голову Йоканаана. Сальомея хапає її. Ірод закриває лице плащем. Іродіяда сьмієть ся і махає вахлярем. Назареї клякають на землю і починають молити ся).

Ах! Ти, Йоканаане, не хотів дати мені поцілувати твоїх уст! От! Я поцілую їх тепер. Я кусатиму їх тепер зубами, як кусають дозрілий овоч. Так, Йоканаане, тепер я поцілую твої уста! Я казала тобі, і хіба-ж не маю їх? Ось тепер поцілую тебе... Та чому-ж ти не дивиш ся на мене, Йоканаане? Твої очи, перед хвилику такі страшні, повні огню й погорди, вони тепер замкнені. Чому вони тепер замкнені? Відкрий свої очи! Підійми повіки, Йоканаане! Чому не дивиш ся на мене? Чи ти боїш ся мене, Йоканаане, що не хочеш подивити ся на мене?... А твій язик, що був як гадюка, що прискає отрусю, він уже не рухаєть ся, він нічого не

говорить, Йоканаане, та червона гадюка, що слинила мене своєю отруєю. Се диво, не правда? Що се таке, що червона гадюка вже не рухаєть ся?... Ти відіпхнув мене, Йоканаане; ти відкинув мене; ти говорив на мене згідні слова. Ти поводив ся зі мною як з нештою. як з покриткою, зі мною, Сальомеєю, дочкою Іродіяди, княжною Юдеї! Ну, Йоканаане, я ще виджу, але ти мертвий, а твоя голова в моїх руках; можу з нею зробити, що схочу. Можу кинути її псам і воздушним птахам. Що лишать пси, те з'їдять воздушні птахи... Ах! Йоканаане, Йоканаане! Ти був одинокий мужчина, якого я любила. Всі инші мужчины збуджували в мені обридженє. Ти, ти був гарний. Твоє тіло було як колюмна зі слоневої кости на срібному цоколї. Воно було як сад, повен винограду й срібних лілій. Воно було як срібна вежа, прикрашена щитами зі слоневої кости. Ніщо на сьвітї не було таке біле, як твоє тіло, ніщо на сьвітї таке чорне, як твоє волосє. В цілім сьвітї не було ніщо таке червоне, як твої уста. Твій голос був як кадильниця, в якої пили дивні запахи, а коли я гляділа на тебе, то чула добірну музику. Йоканаане! Ах! Чому-ж ти не глядїв на мене? Своїми руками й своєю лайкою закрит єси своє лице. Свої очи завязав ти опаскою, як чоловік, що хоче дивити ся на свого Бога. От ти й побачив його, Йоканаане, твого Бога, але мене, мене... ти не бачив ніколи. Коли-б ти був подивив ся на мене, ти був би полюбив мене. Я подивила ся на тебе, Йоканаане — і — я полюбила тебе! Я ще люблю тебе, Йоканаане; я таки люблю тебе... Прагну твоєї красоти, я лакома на твоє коханє. І ні вино, ні овочі не можуть заспокоїти мого бажаня. Що я тепер зроблю, Йоканаане? Ні ріки, ні великі води не вгасять моєї пристрасти. Я була княжна, ти ногорджував мною; я була дївчина, ти забрав менї дївоцтво; я була чиста, ти вкинув огонь у мої жили... Ах! Ах! Чому ти не подивив ся на мене, Йоканаане? Коли-б ти був подивив ся на мене, ти був би полюбив мене. Я добре знаю, що ти був би полюбив мене, бо тайна коханя більша, як тайна смерти. Тільки на коханє можна дивити ся.

Ірод: Вона огидна. Ваша дочка зовсїм огидна. Справдї те, що вона зробила, се великий злочин. Я певний, що се злочин проти невідомого Бога.

Іродіяда: Я похваляю те, ще зробила моя дочка, і тепер хочу лишити ся тут.

Ірод: (устає) Ах! Се говорить кровосумішна жінка. Ходіть. Я не хочу довше лишати ся тут. Ходіть, кажу вам, я певний, що станеть ся лихо. Маннасе, Езахаре, Озіе, погасіть смолоскипи! Не хочу видіти нічого більше, не хочу, щоб хтось бачив мене. Погасіть смолоскипи. Закрийте місяць! Закрийте звізди! І ми самі, Іродіядо, сховаймо ся в своїй палаті. Мене проймає дрож тривоги.

(Невільники гасять смолоскипи. Звізди зникають. На місяць находить велика хмара і вовсім закриває його. Сцена вповні затемнює ся. Тетрарх починає йти сходами в гору).

Голос Сальомеї! Ах! Я поцілувала твої уста, Йоканаане, я поцілувала твої уста. Гіркий смак лежав на твоїх устах — не вже-ж се був смак крови?... або може се смак кохання? Кажуть, що коханє гірке... Та що се шкодить? Що се шкодить? Я поцілувала твої уста, Йоканаане, я поцілувала твої уста.

(На Сальомею падає промінь місячного сьвітла й осьвічує її).

Ірод: (обернув ся і побачив Сальомею) Вбийте сю жінку!

(Жовніри кидають ся і роздавлюють щитами Сальомею, дочку Іродіяди, княжну Юдеї).

Переклав

Ів. Ірвезецький.

